

מלחמה - אתחלתא דנאולה (מגילה ז'ע"ב)

מלחמה שלום

תיבה אחר תיבה בסוד אחדות הבריא

אבה

ה) שלום אומר אל יברא דכוליה קטטה. אולם במלחמתה של תורה, אף שבתחילה יש מחלוקת, אולם לבסוף יש שלום, ולשם המכוון. כדברי חז"ל (קידושין ל"ב) הידועים, וז"ל, אמר רבי חייא בר אבא: אפי' האב ובנו, הרב ותלמידו, שעוסקין בתורה בשער אחד נעשים אויבים זה את זה, ואינם זזים משם עד שנעשים אוהבים זה את זה, שנאמר (במדבר כא, יד) אַתָּה וְהָב בְּסוּפָה, אל תקרי בסופה אלא בסופה, עכ"ל. וכל זה מכח השלישי, המכריע ביניהם.²

ועוד מצאנו שהתורה ניתנה באופן של שלושה, כמ"ש (שבת פח ע"א) בריך רחמנא דיהב אוריאן תליתאי לעם תליתאי, על ידי תליתאי, ביום תליתאי, בירחא תליתאי. והיינו שהתורה ניתנה בכזה אופן דייקא, מפני שיש בה מחלוקת, מחלוקת של תורה. אולם יש הכרעה ע"י שלשה, להביא לשלום, כמ"ש (משלי ג, יז) דְּרָכֶיהָ דִּרְכֵי נֹעַם וְכָל נְתִיבֶיהָ שְׁלוֹם.³

וע"ז אמרו ולא אָבָה (דוד) לְשִׁתּוֹתָם. והיינו שלא רצה לינוק מדבר שיש מחלוקת, ואחריתו שלום - ע"י שְׁלֹשֶׁת הַגְּבֵרִים. אלא רצה שיהא בבחינת שלום מעיקרא, בחינת יחידות.⁴

כתיב (שמואל ב כג, טו - טז) וַיִּתְּאֶנָּה דָּוִד וַיֹּאמֶר מִי יִשְׁקֶנִי מִיָּם מִבְּאֵר בֵּית לָחֶם אֲשֶׁר בְּשַׁעַר. וַיִּבְקְעוּ שְׁלֹשֶׁת הַגְּבֵרִים בְּמַחְנֵה פְלִשְׁתִּים וַיִּשְׁאָבוּ מִיָּם מִבְּאֵר בֵּית לָחֶם אֲשֶׁר בְּשַׁעַר וַיִּשְׂאוּ וַיָּבִיאוּ אֶל דָּוִד וְלֹא אָבָה לְשִׁתּוֹתָם וַיִּסְדֹּף אֹתָם לֵה'.⁵

מי יִשְׁקֶנִי מִיָּם, וְלֹא אָבָה לְשִׁתּוֹתָם

וביאר חכמינו בגמרא (בבא קמא ס"ב) במה הסתפק דוד (מי יִשְׁקֶנִי מִיָּם), וז"ל, מאי קא מיבעיא ליה? וכו', רב הונא אמר: גדישים דשעורים דישראל הוו דהוו מטמרי פלשתים בהו, וקא מיבעיא ליה: מהו להציל עצמו בממון חבריו? שלחו ליה: אסור להציל עצמו בממון חבריו, אבל אתה מלך אתה, [ומלך] פורץ לעשות לו דרך ואין מוחין בידו וכו'. וְלֹא אָבָה (דוד) לְשִׁתּוֹתָם, אמר: כיון דאיכא איסורא לא ניחא לי, עכ"ל. כלומר דוד הסתפק בשאלה הלכתית, שבסוף הוכרעה להיתר. אולם - וְלֹא אָבָה לְשִׁתּוֹתָם - שלא רצה להשתמש בממון חבריו.

ויתר על כן מתברר בילקוט שמעוני (שמואל ב רמז קסה) שבקשו לברר את ההלכה ע"י שלשה, וז"ל, ר' חייא אמר הלכה נצטרכה לו. וַיִּבְקְעוּ שְׁלֹשֶׁת הַגְּבֵרִים, ולמה שלשה? אין ההלכה מתבררת אלא בשלשה. וְלֹא אָבָה (דוד) לְשִׁתּוֹתָם, לא אבה דוד שתקבע ההלכה מעצמו אלא עשה לה מסכתא קטנה וקבעה לדורות; מלך פורץ לעשות לו דרך ואין ממחין בידו, עכ"ל.

וַיִּבְקְעוּ שְׁלֹשֶׁת הַגְּבֵרִים

והבן שדרך מלחמה של תורה, שזה אומר כך וזה אומר להיפך. ולכן בב"ד יושבים שלשה, שיוכלו להכריעה ע"פ הרוב, ולהגיע לשלום. וזהו הבדל עצום בין מלמה בעולם, למלחמתה של תורה. שהמלחמה בעולם, פעמים יש לבסוף שלום ופעמים אין, ונשאר במדרגת מחלוקת. וכמ"ש חז"ל (בראשית רבה וילנא) פרשה ח סימן

^א ע"ש תוספות ד"ה מאי

^ב עיין מבט הפנימי 017 (שורש מלחמה - בלחם הנאכל ובאות ברית קודש) שהכרעה ע"י שלוש יסודו במשה רבינו, וכן נגלה במן שירד בזכות משה רבינו, שהכריע בין איש לרעהו.

^ג עיין גיטין כט ע"ב

^ד בבחינת 'יחידו של עולם', כמ"ש באבות (פ"ד מ"ח) הוא היה אומר אל תהי דן יחיד, שאין דן יחיד אלא אחד. ועיין בגמרא (סנהדרין ה"א) שדנה באריכות בסוגיית 'דן יחיד', וע"ע בתוס' (שם ד"ה כגון אנא). וע"ע בירושלמי (שם פ"א ה"א), וז"ל, א"ר יהודה בן פזי אף הקדוש ברוך הוא אין דן יחיד שנאמר גוכל צבא השמי' עומדי' עליו מימינו ומשמאלו אילו מטין לכף זכות ואילו מטין לכף חובה. אף על פי שאין דן יחיד חותם יחיד שנאמר אבל אגיד לך את הרשום בכתב אמת, עכ"ל. ועיין במבט הפנימי 002 (מלחמה ה') שפנימיות מלחמתה של תורה מגלה שאין עוד מלבדו.